

Is le meaisínaistriúchán [\[Nasc\]](#) a gineadh aistriúchán an leathanaigh seo. Is féidir earráidí a bheith i meaisínaistriúcháin a d'fhéadfadh soiléireacht agus cruinneas a laghdú; ní ghlacann an tOmbudsman aon dliteanas i leith aon neamhréireachtaí. Chun an fhaisnéis is iontaofa agus an deimhneacht dhlíthiúil a fháil, féach ar an leagan foinseach i Béarla atá nasctha thuas. Chun tuilleadh eolais a fháil féach ar ár [mbeartas teanga agus aistriúcháin \[Nasc\]](#).

Cinneadh ón Ombudsman Eorpach lena ndúntar a fiosrúchán féintionscnaimh OI/10/2014/RA maidir leis an gCoimisiún Eorpach

Cinneadh

Cás OI/10/2014/RA - **Tosithe an** 29/07/2014 - **Cinneadh an** 06/01/2015 - **Institiúid ábhartha** An Coimisiún Eorpach (Níl aon údar le fiosrúcháin bhreise) |

Tá an Coimisiún Eorpach i mbun caibidlíochta faoi láthair, thar ceann an Aontais Eorpaigh, ar chomhaontú comhpháirtíochta trádála agus infheistíochta fadréimseach leis na Stáit Aontaithe (an Chomhpháirtíocht Trádála agus Infheistíochta Thrasatlantach - TTIP). Tá spéis nach bhfacthas a leithéid riamh cheana ag an bpobal sa chaibidlíocht, i bhfianaise an tionchair eacnamaíoch, shóisialta agus pholaitiúil a d'fhéadfadh a bheith ag TTIP.

Tá sé mar aidhm ag fiosrúchán an Ombudsman a chinntiú gur féidir leis an bpobal dul chun cinn na caibidlíochta seo a leanúint chomh fada agus is féidir agus cur lena dtoradh a mhúnlú. I mí Iúil 2014, chuir an tOmbudsman an chéad sraith moltaí faoi bhráid an Choimisiúin. Chomh maith leis sin, bhailigh an tOmbudsman smaointe ón bpobal le linn a fiosrúcháin chun cabhrú leis na cainteanna a dhéanamh níos trédhearcfaí agus níos inrochtana. I bhfianaise na n-ábhar imní a chuir Parlaimint na hEorpa agus an tsochaí shibhialta in iúl freisin, leag an Coimisiún amach raon beart uailmhianach trédhearcachta i mí na Samhna 2014.

Cuireann an tOmbudsman deich moladh eile ar aghaidh chuig an gCoimisiún anois maidir le téacsanna comhchoiteanna caibidlíochta, nochtadh réamhghníomhach níos fearr ar dhoiciméid TTIP, agus trédhearcacht níos fearr ar chruinnithe TTIP. Measann an tOmbudsman, trí na moltaí seo a leanúint, go gcinnteodh an Coimisiún gur féidir le próiseas caibidlíochta TTIP níos mó dlisteanachta agus muiníne poiblí a bheith aige.

Cúlra an fhiosrúcháin féintionscnaimh

1. Baineann an fiosrúchán seo le hiarrachtaí an Choimisiúin Eorpaigh an chaibidlíocht faoin gComhpháirtíocht Thrasatlantach Trádála agus Infheistíochta (TTIP) a dhéanamh trédhearcach agus inrochtana don phobal. Tá an comhaontú seo á chaibidliú ag an gCoimisiún faoi láthair thar ceann an Aontais. Má chomhaontaítear é, deirtear gurb é TTIP an comhaontú saorthrádála déthaobhach is mó riamh. Múnlóidh sé na rialacha agus na caighdeáin a bheidh ann amach anseo i réimsí amhail sábháilteacht bia, gluaisteáin, ceimiceáin, cógaisíocht, fuinneamh, an comhshaol agus an láthair oibre.

An fiosrúchán

2. Thug an tOmbudsman faoi deara, nuair a sheol sí an fiosrúchán seo [1] , go raibh iarrachtaí dáiríre déanta ag an gCoimisiún próiseas caibidlíochta TTIP a dhéanamh trédhearcach agus rannpháirtíocht an phobail a chur chun cinn. D'eisigh an Coimisiún go leor doiciméad agus chuir sé liostaí cruinnithe i dtoll a chéile maidir le TTIP. Ag an am céanna, bhí moill ar fhreagra a thabhairt ar roinnt iarrataí ar dhoiciméid TTIP. Cuireadh ábhair imní in iúl freisin maidir le páirtithe leasmhara seachtracha áirithe a fhaigheann rochtain phribhléideach agus maidir le nochtadh neamhúdraithe doiciméad.

3. Thug an tOmbudsman le fios go bhféadfadh cur chuige réamhghníomhach i leith na trédhearcachta an próiseas caibidlíochta a dhéanamh níos dlísteanaí i súile na saoránach. Ina litir ag oscailt an fhiosrúcháin seo, rinne sí réimse moltaí, ag spreagadh an Choimisiúin chun doiciméid a fhoilsiú go réamhghníomhach agus chun faisnéis faoi chruinnithe a chur ar fáil.

4. Ansin réachtáil an tOmbudsman comhairliúchán poiblí, ag lorg smaointe chun cabhrú leis an gCoimisiún na cainteanna a dhéanamh níos trédhearcaí agus níos inrochtana. Fuair an tOmbudsman tuairim an Choimisiúin sa chás seo freisin. Cuirtear an t-ábhar sin san áireamh i gcinneadh an Ombudsman.

Argóintí curtha faoi bhráid an Ombudsman

5. Fuair an tOmbudsman 315 aighneacht chuig a bosca ríomhphoist comhairliúcháin phoiblí agus níos mó ná 6 000 ríomhphost san iomlán maidir leis an tsaincheist sin. Tá tuarascáil an chomhairliúcháin phoiblí ar fáil ar shuíomh gréasáin an Ombudsman [2] .

6. Ina thuairim [3] , d'fhreagair an Coimisiún an dá cheist a chuir an tOmbudsman, eadhon: (a) Cén fhoghlaim atá bainte amach ag an gCoimisiún ó na hiarrataí ar rochtain ar dhoiciméid ar dhéileáil sé leo go dtí seo maidir le TTIP? (b) An bhféadfadh an Coimisiún a mhíniú an bhfuil beartas aige doiciméid chaibidlíochta áirithe a chomhroinnt go roghnaitheach le páirtithe leasmhara faoi phribhléid? Thug an Coimisiún freagra freisin ar mholtaí an Ombudsman i ndáil le (i) doiciméid a fhoilsiú ar a shuíomh gréasáin; (ii) clár poiblí de dhoiciméid TTIP a bhunú; (iii) a áirithiú gur féidir leis déileáil le doiciméid ó thríú páirtithe ar bhealach trédhearcach; (iv) liostaí cruinnithe le geallsealbhóirí a fhoilsiú ar líne; agus (v) na bearta atá déanta aige i ndáil le doiciméid rúnda TTIP.

7. Go hachomair, dúirt an Coimisiún go ndéanadh sé an méid seo a leanas:

- Liosta de dhoiciméid TTIP a roinntear leis an bParlaimint agus leis an gComhairle a fhoilsiú agus a thabhairt cothrom le dáta go rialta agus filleadh, in 2015, ar an tsaincheist maidir le foilsiú doiciméad ar líne a bhaineann le TTIP agus a eisíodh tar éis iarrataí ar rochtain ar dhoiciméid.
- Tosaigh ag fiafraí d'eagraíochtaí, a sholáthraíonn páipéir i scríbhinn don Choimisinéir atá freagrach as TTIP, an aontaíonn siad le foilsiú doiciméad mar a sheachadtar iad nó i leagan neamhrúnda.
- Eolas a fhoilsiú faoi na cruinnithe go léir a bhíonn ag Comhaltaí an Choimisiúin, ag comhaltaí na comh-aireachta nó ag Ard-Stiúrthóirí le heagraíochtaí agus le daoine féinfhostaithe maidir le saincheisteanna ábhartha.
- Socruithe athbhreithnithe chun go mbeidh rochtain ag institiúidí an Aontais ar fhaisnéis agus ar dhoiciméid a bhaineann le beartais trádála.

8. D'fhógair an Coimisiún freisin go bhfuil sé réidh chun scrúdú a dhéanamh an bhféadfaí na céimeanna sin a shíneadh le himeacht ama chuig caibidlíocht eile.

Measúnú an Ombudsman

Réamhbharúlacha

9. Foráiltear sa Chonradh ar an Aontas Eorpach go nglacfar cinntí ar dhóigh chomh hoscailte agus is féidir agus ar leibhéal chomh gar agus is féidir don saoránach. Thairis sin, chun an dea-rialachas a chur chun cinn agus rannpháirtíocht na sochaí sibhialta a áirithiú, ní mór d'institiúidí, comhlachtaí, oifigí agus gníomhaireachtaí an Aontais a gcuid oibre a sheoladh ar dhóigh chomh hoscailte agus is féidir. Mar sin féin, baineann rúndacht agus rannpháirtíocht theoranta an phobail le modhanna traidisiúnta chun caibidlíocht trádála idirnáisiúnta a dhéanamh. Níl na modhanna traidisiúnta sin in ann an dlisteanacht is gá a chruthú do chomhaontú TTIP, rud a d'fhéadfadh, san fhoirm is uailmhianaí, margadh aonair trasatlantach a bheith mar thoradh air, le rialacha ceangailteacha i raon leathan réimsí a mbeadh tionchar acu ar shaol laethúil na saoránach.

10. Deimhníonn na freagraí ar chomhairliúchán poiblí an Ombudsman go bhfuil saoránaigh ag súil leis agus go n-éilíonn siad an ceart a bheith ar an eolas agus páirt a ghlacadh nuair a thagann sé le TTIP. Tá sé mar aidhm ag moltaí an Ombudsman atá leagtha amach thíos cabhrú leis an gCoimisiún freastal ar na héilimh phoiblí seo a mhéid is féidir agus ar an gcaoi sin a chinntiú go mbeidh dlisteanacht agus muinín an phobail ag an gcaibidlíocht agus ag an gcomhaontú a d'fhéadfadh a bheith ann sa deireadh. I bhfianaise chinniúint ACTA (Comhaontú Trádála um Fhrith-Ghóchumadh) [4], creideann an tOmbudsman gur cheart go dtabharfadh breithnithe éifeachtachta ar an gCoimisiún na moltaí seo a chur san áireamh de réir mar a théann an chaibidlíocht ar aghaidh.

A. Rochtain phoiblí níos fearr ar dhoiciméid chaibidlíochta

11. Tá iarrachtaí dáiríre déanta ag an gCoimisiún trédhearcacht phróiseas caibidlíochta TTIP a fheabhsú. Den chéad uair riamh, tá catagóirí áirithe de dhoiciméid chaibidlíochta curtha ar fáil aige. Tá tábhacht mhór ag baint leis an teachtaireacht ón gCoimisiún an 25 Samhain 2014 [5] lena bhforáiltear go gcuirfidh an Coimisiún ar fáil don phobal na téacsanna caibidlíochta AE go léir a chomhroinneann sé leis na Ballstáit agus leis an bParlaimint (mar shampla, tograí foirmiúla caibidlíochta maidir leis an gcuid "rialacha" den chomhaontú trádála). Ina theannta sin, i gcomhthéacs TTIP, d'fhoilsigh an Coimisiún raon seasamh caibidlíochta tosaigh de chuid an Aontais.

12. Tá dea-shampla á thabhairt ag an gCoimisiún ina leith sin. Ina theachtairacht an 25 Samhain 2014, chuir an Coimisiún in iúl go mbeidh tionchar díreach ag a ghníomhaíocht ar an gComhairle, ós rud é go gcuirfear ábhar na dtreoracha caibidlíochta arna gcinneadh ag an gComhairle (a d'fhoilsigh an Chomhairle cheana féin le haghaidh chaibidlíocht TTIP, ach nach bhfuil ar fáil don phobal go fóill le haghaidh caibidlíochtaí leanúnacha trádála agus infheistíochta eile) ar fáil don phobal freisin trí théacsanna caibidlíochta AE a fhoilsiú.

13. Aithníonn an tOmbudsman gur gá don Choimisiún comhthéacs a chruthú inar féidir leis caibidlíocht éifeachtach a dhéanamh leis na Stáit Aontaithe maidir le TTIP, chun an margadh is fearr is féidir a sholáthar don Aontas agus dá shaoránaigh [6]. D'fhéadfadh sé go gciallódh sé sin gur féidir leis an gCoimisiún faisnéis agus doiciméid áirithe a choinneáil faoi rún go dlísteanach, le linn céimeanna áirithe den chaibidlíocht ar a laghad. Mar sin féin, chun dlísteanacht an phróisis caibidlíochta a chaomhnú, ní mór údar cuí a bheith le haon bheartas neamhnachta.

14. Ní dhéantar iarracht san fhiosrúchán seo a aithint cé na doiciméid nithiúla a bhaineann le caibidlíochtaí TTIP ba cheart nó nár cheart a chur ar fáil go poiblí [7]. Is iomchuí, áfach, a chur i bhfios go láidir nach mór don Choimisiún aon eisceachtaí ón gceart bunúsach maidir le rochtain phoiblí ar dhoiciméid a léirmhíniú go sriantach. Má roghnaíonn sé diúltú rochtain phoiblí a thabhairt ar dhoiciméid TTIP, ní mór don Choimisiún argóintí sonracha a chur chun cinn, bunaithe ar ábhar na ndoiciméad agus ar an gcomhthéacs caibidlíochta, agus béim ar leith á leagan ar uainiú an nochtá [8]. Más rud é go ndéanfaidh nochtadh doiciméid, ag pointe an-íogair sa chaibidlíocht, dochar do leasanna dlísteanacha, féadfar rochtain ar an doiciméad sin a dhiúltú go bailí ag an am sin.

15. Ina theachtairacht an 25 Samhain 2014, inar gheall an Coimisiún téacsanna caibidlíochta AE áirithe a phoiblíú, luaigh an Coimisiún freisin "*nár cheart go mbeadh aon rún ann* " aon doiciméid de chuid na Stát Aontaithe nó doiciméid chomhchaibidlíochta a fhoilsiú gan comhaontú sainráite na Stát Aontaithe. Cé nach féidir leis an Ombudsman, mar a luadh thuas, gan doiciméid shonracha a fheiceáil, treoir a thabhairt don Choimisiún maidir le cé na doiciméid TTIP ba cheart nó nár cheart a chur ar fáil go poiblí, is gá dearcadh a ghlacadh ar an ráiteas thuas.

16. Le rialacha an Aontais maidir le rochtain phoiblí ar dhoiciméid [9], foráiltear, i ndáil le doiciméid tríú páirtí [10], amhail doiciméid de thionscnamh na Stát Aontaithe, go rachfar i gcomhairle leis an tríú páirtí d'fhonn a mheas an bhfuil feidhm ag eisceacht maidir le rochtain phoiblí, ach amháin más léir go nochtfar nó nach nochtfar an doiciméad. Níl aon rud le cosc a chur ar an gCoimisiún roghnú dul i gcomhairle leis na Stáit Aontaithe freisin maidir le doiciméid arna dtarraingt suas le hidirbheartaithe na Stát Aontaithe, amhail doiciméid chaibidlíochta choiteanna.

17. I litir dar dáta an 5 Iúil 2013 [11], dar teideal 'Socruithe maidir le doiciméid chaibidlíochta TTIP', dhearbhaigh Príomh-Idirbheartaí an AE do TTIP (Stiúrthóir de chuid an Choimisiúin) do Phríomh-Idirbheartaí na Stát Aontaithe go rachaidh an Coimisiún i gcomhairle leis na Stáit Aontaithe maidir le faisnéis a scaoileadh [12] d'fhonn cabhrú leis teacht ar dhearcadh maidir le hógairacht an doiciméid.

18. Agus comhairliúcháin den sórt sin á ndéanamh aige, ba cheart don Choimisiún a mheabhrú, áfach, go bhfuil oibleagáid dhlíthiúil air i gcónaí na rialacha maidir le rochtain phoiblí ar dhoiciméid a leagtar amach i Rialachán 1049/2001 a chomhlíonadh. Trí léamh cúramach a dhéanamh ar an litir thuasluaite, suitear nach bhfuil aon ghealltanas ann ar thaobh an Aontais, rud a chuirfeadh teorainn le cur i bhfeidhm iomlán Rialachán 1049/2001 [13].

19. Sa litir dar dáta an 5 Iúil 2013, dúirt Príomh-Idirbheartaí an Aontais go ndéanfar measúnú ar chur i bhfeidhm aon eisceachta maidir le rochtain phoiblí ar bhonn cás ar chás, ag brath ar ábhar na ndoiciméad. Tugann an tOmbudsman le fios, maidir leis an eisceacht ar rochtain phoiblí a bhaineann le caidreamh idirnáisiúnta, nach bhfuil feidhm ag an eisceacht sin díreach toisc go *mbaineann* ábhar doiciméid le caidreamh idirnáisiúnta. Ina ionad sin, is gá a léiriú, bunaithe ar ábhar doiciméid iarrtha, go mbainfeadh nochtadh an doiciméid sin an *bonn de* leas an phobail a mhéid a bhaineann le caidreamh idirnáisiúnta.

20. Is chun leas an phobail é iontaoibh agus muinín aon chomhpháirtí idirnáisiúnta de chuid an Aontais a chothabháil, ar chomhpháirtí é a dhéanann iarrataí réasúnta agus dea-bhunaithe ar neamhnochtadh doiciméad, bunaithe ar an ngá atá le leasanna dlisteanacha an chomhpháirtí idirnáisiúnta a chosaint. Mar sin féin, níl aon leas poiblí ann maidir le caidreamh idirnáisiúnta i ndáil le hiarrataí neamhréasúnacha nó míréasúnta gan doiciméid a nochtadh a chomhlíonadh. Dá mbreithneofaí a mhalairt, thabharfaí le tuiscint go mbeadh crosadh gan srian ag an gcomhpháirtí idirnáisiúnta ar nochtadh *aon* doiciméid den sórt sin atá i seilbh institiúidí an Aontais [14].

21. Dá bhrí sin, tá an tOmbudsman den tuairim, má tá iarraidh ó na Stáit Aontaithe gan doiciméad a nochtadh réasúnaithe, agus má tá an chúis sin bunaithe ar leasanna dlisteanacha na Stát Aontaithe, gur cheart don Choimisiún an iarraidh sin a chur san áireamh agus scrúdú á dhéanamh aige ar cheart dó an doiciméad a scaoileadh. Ní féidir le húdaráis na SA a bheith ag súil, áfach, go mbeadh aon chaidreamh ceart leis an AE "mícheart" toisc go ndiúltaíonn an AE iarraidh neamhréasúnach nó míréasúnta ó na SA a chomhlíonadh. Sa chomhthéacs sin, ní leor míshástacht na Stát Aontaithe go scaoilfí doiciméad chun an eisceacht a ghníomhachtú i ndáil leis an mbonn a bhaint de leas an phobail a mhéid a bhaineann leis an gcaidreamh

idirnáisiúnta.

22. Cuireann an tOmbudsman i bhfios go láidir, maidir leis an méid thuas, go bhféadfadh iarmhairtí diúltacha suntasacha a bheith ag aon neamhthoilteanas údar cuí a thabhairt le cinntí cuí gan doiciméid TTIP a nochtadh. Ceart bunúsach is ea an ceart atá ag saoránaigh an Aontais rochtain phoiblí a bheith acu ar dhoiciméid atá i seilbh institiúidí an Aontais, ceart arb é is aidhm dó a áirithiú gur féidir leo páirt a ghlacadh i gcinnteoireacht an Aontais agus an tAontas agus a institiúidí a thabhairt chun cuntais. Leis an gceart sin, déantar cineál daonlathach an Aontais agus a chuid institiúidí a dhoimhniú. Léirigh freagraí ar chomhairliúchán poiblí an Ombudsman go soiléir an tábhacht a leagann páirtithe leasmhara ar dhoiciméid, amhail téacsanna comhdhlúite ina bhfuil seasaimh an Aontais agus na Stát Aontaithe. Dá réir sin, **tá sé rithabhachtach go gcuirfidh an Coimisiún na Stáit Aontaithe ar an eolas faoina thábhachtaí atá sé, go háirithe, téacsanna comhchoiteanna caibidlíochta a chur ar fáil do phobal an Aontais sula dtabharfar comhaontú TTIP chun críche. Ba cheart don Choimisiún na Stáit Aontaithe a chur ar an eolas freisin faoin ngá atá le húdar cuí a thabhairt le haon iarraidh a dhéanann siad gan doiciméad ar leith a nochtadh . Ní mór an réasúnaíocht sin a chur ina luí ar an gCoimisiún.**

23. Dá bhfoilseofaí téacsanna caibidlíochta coiteanna go luath, d'fhéadfaí aiseolas tráthúil a thabhairt d'idirbheartaithe maidir le codanna den chomhaontú a chruthaíonn fadhbanna ar leith. Glacann an tOmbudsman leis gur fearr fadhbanna den sórt sin a fhoghlaim níos luaithe seachas níos déanaí, ionas gur féidir dul i ngleic go héifeachtach leo.

24. Ar deireadh, maidir leis an tsaincheist sin, d'áitigh roinnt freagróirí ar chomhairliúchán poiblí an Ombudsman gur cheart, ar a laghad ar bith, go mbeadh Feisirí de Pharlaimint na hEorpa (FPEenna) in ann grinnschrúdú a dhéanamh ar dhréachtleaganacha agus leaganacha deiridh an chomhaontaithe thar ceann a dtoghthóirí. Cé nach cuid den fhiosrúchán seo é rochtain na Parlaiminte ar dhoiciméid, fáiltíonn an tOmbudsman roimh fhógra an Choimisiúin, an 25 Samhain 2014 freisin, go leathnóidh sé rochtain ar dhoiciméid chaibidlíochta áirithe chuig gach FPE. Aithníonn an tOmbudsman an fhreagracht dhaonlathach speisialta atá ar FPEenna maidir le grinnschrúdú a dhéanamh ar an gcaibidlíocht thar ceann a dtoghthóirí.

B. Doiciméid a nochtadh ar bhealach níos réamhghníomhaí

25. Tá saoránaigh ag éirí níos eolaí go gcruthóidh TTIP rialacha a mbeidh tionchar acu orthu ar bhealach atá cosúil leis an gcaoi a dtéann an reachtaíocht i bhfeidhm orthu. Dá bhrí sin, tá suim shuntasach ag an bpobal i ndoiciméid a ghintear mar thoradh ar chaibidlíochtaí TTIP, mar a dheimhnítear sna freagraí ar chomhairliúchán an Ombudsman. Cuireann an Coimisiún tuilleadh cruthúnais ar an leas sin ar fáil ina thuairim. Ó mhí Eanáir 2013 i leith, tá freagra tugtha ag Ard-Stiúrthóireacht na Trádála ar 30 iarraitas tosaigh ar rochtain ar dhoiciméid a bhaineann le TTIP. Thug sé rochtain (iomlán nó pháirteach) ar 520 as 807 ndoiciméad a measúnaíodh.

26. Moltar sa tuairim ón gCoimisiún freisin go bhfuil na hiarratasóirí sin ar rochtain ar dhoiciméid sásta, tríd is tríd, leis an gcaoi ar dhéileáil an Coimisiún lena n-iarraidh. Níor

roghnaigh ach 20 % díobh a iarraidh ar an gCoimisiún athmhachnamh a dhéanamh ar a fhreagra ar a gcur i bhfeidhm tosaigh [15]. Go dtí seo, níor chuir ach duine amháin gearán faoi bhráid an Ombudsman ina dhiaidh sin.

27. Dhéileáil an Coimisiún go maith le go leor de na hiarrataí ar rochtain ar dhoiciméid ar TTIP. Mar gheall ar an líon mór iarrataí den sórt sin, áfach, ceistíonn an tOmbudsman an mbeadh sé níos éifeachtúla agus níos éifeachtaí don Choimisiún scrúdú a dhéanamh ar shaincheist na rochtana, nuair is féidir, ón tús. Chun é sin a dhéanamh, tá próiseas de dhíth ar an gCoimisiún a bhfuil, mar bhuntoimhde aige, gur mian leis an bpobal rochtain a fháil ar dhoiciméid uile TTIP [16]. **Ba cheart don Choimisiún measúnú a dhéanamh i dtaobh an féidir doiciméad TTIP a chur ar fáil don phobal a luaithe a bheidh bailchríoch curtha ar an doiciméad i dtrácht go hinmheánach agus ag eatraimh rialta agus réamhchinntithe ina dhiaidh sin (lena n-áirítear, ach gan a bheith teoranta don uair a chuirtear an doiciméad síos sa chaibidlíocht). Mura bhfuil feidhm ag aon eisceacht, ba cheart don Choimisiún an doiciméad i dtrácht a fhoilsiú go réamhghníomhach. Mura féidir doiciméad a phoiblíú go réamhghníomhach, ba cheart tagairt an doiciméid (agus, más féidir, a theideal) a phoiblíú, mar aon le míniú ar an bhfáth nach féidir an doiciméad a chur ar fáil .**

28. Ní thugtar le tuiscint le cur chuige réamhghníomhach den sórt sin go mbeadh ar an gCoimisiún níos mó doiciméad a scaoileadh ná mar a scaoilfí dá mba rud é nach raibh an Coimisiún ach ag fanacht le hiarrataí a fháil. Mar sin féin, leis an ‘tús-ualú’ sin (i) thabharfaí rochtain do shaoránaigh ar dhoiciméid ábhartha a luaithe is féidir agus gan gá a bheith ann iad a iarraidh, rud a d’fhágfadh go mbeadh feidhmiú an chirt bhunúsach rochtana níos simplí; (ii) a áirithiú go bhfuil an Coimisiún chomh trédhearcach agus is féidir maidir leis na doiciméid TTIP atá ina sheilbh agus maidir leis an méid is féidir agus nach féidir a nochtadh go réamhghníomhach agus go meastar go bhfuil sé chomh trédhearcach agus is féidir; (iii) béim a leagan ar a dhiongbháilte atá an Coimisiún freagairt do ghá dlisteanach le tuilleadh faisnéise faoi chaibidlíochtaí TTIP; agus (iv) dlisteanacht phróiseas TTIP a fheabhsú agus, ar bhonn níos leithne, dlisteanacht an Choimisiúin agus an Aontais a fheabhsú.

29. Ina theannta sin, níor cheart go mbeadh an cur chuige réamhghníomhach níos déine ar acmhainní ná fanacht le hiarrataí a fháil. Tugtar le fios sna freagraí ar chomhairliúchán poiblí an Ombudsman go bhfaighidh an Coimisiún iarratais ar rochtain ar na doiciméid sin ar aon nós agus go mbeidh air, dá bhrí sin, anailís a dhéanamh ar na doiciméid atá i gceist tráth éigin. Níl i gceist leis an gcur chuige a mhol an tOmbudsman ach an anailís ábhartha atá á déanamh ag céim níos luaithe.

30. Ina theannta sin, d’fhonn feidhmiú cheart bunúsach an tsaoaránaigh maidir le rochtain poiblí a dhéanamh níos simplí, agus d’fhonn a áirithiú go bhfuil an Coimisiún trédhearcach maidir leis na doiciméid atá ina sheilbh, mhol an tOmbudsman, ina litir lenar cuireadh tús leis an bhfiosrúchán seo, go mbunódh an Coimisiún clár poiblí de dhoiciméid TTIP.

31. Mar chuid dá theachtairacht an 25 Samhain 2014, d’fhógair an Coimisiún go ndéanadh sé liosta de dhoiciméid TTIP (neamhaicmithe) a roinntear leis an bParlaimint agus leis an gComhairle a fhoilsiú agus a thabhairt cothrom le dáta ar bhonn rialta. Déanfar é sin trína

shuíomh gréasáin tiomnaithe maidir leis an mbeartas trádála. Breathnófar freisin ar dhoiciméid rúnaicmithe a áireamh ar an liosta.

32. Fáiltíonn an tOmbudsman roimh an bhfógra sin agus molann sí go láidir don Choimisiún a áirithiú go bhfuil liosta cuimsitheach de dhoiciméid TTIP atá le cur ar fáil ar a shuíomh gréasáin tiomnaithe maidir le beartas trádála . Mhínigh an Coimisiún, agus é ag déileáil le hiarrataí ar rochtain ar dhoiciméid TTIP, go raibh go leor ama dírithe ar athbhreithniú a dhéanamh ar líon mór comhad agus ríomhphost chun ábhar a shainaithint a d'fhéadfadh teacht faoi raon feidhme iarrata ar leith. Rinne an Coimisiún tagairt bhreise do chastacht na n-iarrataí sin, a mbíonn baint ag ocht n-aonad riaracháin nó níos mó leo go minic laistigh den Choimisiún; an brú eisceachtúil ar na daoine céanna sin faoi chuimsiú na caibidlíochta; méid foriomlán na n-iarrataí ar dhoiciméid a bhaineann le trádáil a láimhseálann an Coimisiún (nach bhfuil doiciméid TTIP ach ina gcuid amháin díobh) [17] ; agus an bealach réasúnta oscailte ina ndéantar go leor iarrataí a fhoirmiú. Measann an tOmbudsman go bhfuil an cás níos práinní fós mar gheall ar na mínithe seo le haghaidh liosta cuimsitheach de dhoiciméid TTIP. Bheadh sé réasúnta don Choimisiún, agus i gcomhréir leis na rialacha maidir le rochtain phoiblí, freagra a thabhairt ar iarrataí neamhbheacht tríd an iarratasóir a tharchur chuig liosta dhoiciméid TTIP ionas gur féidir leis an iarratasóir an iarraidh a shoiléiriú.

33. Ar deireadh, athdhearbhaíonn an tOmbudsman an moladh a rinne sí, ag tús an fhiosrúcháin seo, gur cheart don Choimisiún an iliomad doiciméad TTIP a d'eisigh sé cheana mar fhreagairt ar iarrataí ar rochtain ar dhoiciméid a fhoilsiú ar a shuíomh gréasáin .

34. Ina fhreagra ar an moladh sin, míníonn an Coimisiún gur féidir leis buntáistí áirithe a fheiceáil dá ligfeadh sé don phobal faisnéis a aimsiú gan gá le hiarrataí a chur isteach; ar an taobh eile, in imthosca den sórt sin, bheadh sé ina chabhair na ráthaíochtaí nós imeachta is gá a chur i bhfeidhm chun a áirithiú go gcuirfeadh foilsiú den sórt sin deireadh leis an ngá atá ann don Choimisiún na doiciméid chéanna a shainaithint in iarrataí amach anseo. Dá nglacadh an Coimisiún cleachtas den sórt sin, ba cheart é a thabhairt isteach de réir a chéile agus é a nascadh le hoiúinn na n-uirlisí TF atá ann faoi láthair, chun an próiseas maidir le foilsiú na faisnéise sin a uathobriú agus chun a áirithiú nach mbeidh aon ualach oibre gaolmhar díréireach.

35. Míníonn an Coimisiún freisin nach féidir na breithnithe sin a theorannú do TTIP. I bhfianaise chineál trasearnálach an togra, d'fhéadfaí gach doiciméad a eisítear faoi rialacha maidir le rochtain ar dhoiciméid a fhoilsiú. Chuige sin, ní mór tuilleadh machnaimh a dhéanamh ó thaobh sheirbhísí lárnacha an Choimisiúin de. Déanfaidh an Coimisiún tuilleadh machnaimh ar an tsaincheist seo agus fillfidh sé uirthi go luath in 2015 nuair a fhreagróidh sé do thorthaí an Ombudsman san fhiosrúchán seo.

36. Tugann an tOmbudsman dá haire gur iarr an Pharlaimint, ina rún an 11 Márta 2014 maidir le rochtain phoiblí ar dhoiciméid [18], ar na hinstitiúidí cláir doiciméad poiblí a chur i bhfeidhm le struchtúir shoiléire agus inrochtana, dea-fheidhmiúlacht chuardaigh, faisnéis a nuashonraítear go rialta maidir le doiciméid nua a tháirgtear agus a chláraítear, tagairtí do dhoiciméid

neamhphoiblí a áireamh agus, chun cabhrú le húsáideoirí poiblí, treoir maidir leis na cineálacha doiciméad a choimeádtar i gclár ar leith. Ba cheart don Choimisiún obair leantach a dhéanamh ar an iarraidh sin ón bParlaimint, mar thosaíocht i ndáil le doiciméid TTIP. Go deimhin, tá sé tábhachtach go gcuirfidh an Coimisiún na doiciméid ábhartha, nó tagairt dóibh ar a laghad, ar fáil ar bhealach struchtúrtha ionas gur féidir leis an bpobal na doiciméid is mó a bhfuil suim acu iontu a shainaithint go héasca. D'fhéadfadh an Coimisiún leathanach gréasáin a fhoilsiú freisin ar a mbeadh naisc chuig doiciméid nó doiciméid a iarradh go minic agus is mó a íoslódáladh.

C. Rannpháirtíocht phoiblí níos cothroime agus níos trédhearcaí

37. Trí fheabhas a chur ar mhéid agus ar dhéine rannpháirtíocht na saoránach in obair institiúidí an Aontais, cuirtear feabhas ar chineál daonlathach an Aontais. Tá tábhacht ar leith ag baint le rannpháirtíocht na saoránach i réimsí amhail TTIP, a bhfuil dlúthnasc acu leis an bpróiseas reachtach.

38. Éascaíonn trédhearcacht rannpháirtíocht na saoránach trí rochtain ar fhaisnéis agus na modhanna chun páirt a ghlacadh sa phróiseas rialachais a bhfuil saoránaigh faoina réir a áirithiú. I gcomhthéacs TTIP, ní féidir leis an bpobal cuidiú leis an gcomhaontú deiridh a mhúnlú ach amháin má chuirtear ar an eolas iad le linn an phróisis agus má tá sé de chumhacht acu, ar an gcaoi sin, rannchuidiú leis go tráthúil.

39. Leis na tagairtí sa Chonradh ar an Aontas Eorpach do *'idirphlé oscailte, trédhearcach agus rialta'*, do thuairimí a mhalartaítear *'go poiblí'* agus do ghníomhaíochtaí *'comhleanúnacha agus trédhearcacha'*, cuirtear i bhfios go láidir nár cheart an próiseas rannpháirtíochta féin a chosaint ar ghrinnschrúdú poiblí.

40. Tá iarracht ghníomhach déanta ag an gCoimisiún feabhas a chur ar rannpháirtíocht an phobail i ndáil le TTIP. Mar a d'aithin freagróirí ar chomhairliúchán poiblí an Ombudsman, ghlac an Coimisiún roinnt cineálacha cur chuige nuálacha maidir leis na cineálacha rannpháirtíochta níos struchtúrtha, amhail Grúpa Comhairleach a bhunú agus seisiúin faisnéise a reáchtáil do pháirtithe leasmhara le linn agus ag deireadh na mbabhtáí caibidlíochta. Leis na bearta trédhearcachta réamhghníomhacha atá glactha aige, amhail páipéir seasaimh tosaigh a fhoilsiú, cuidítear freisin le rannpháirtíocht éifeachtach a spreagadh.

41. Sa tuarascáil ar chomhairliúchán poiblí an Ombudsman tá roinnt céimeanna praiticiúla breise a d'fhéadfadh an Coimisiún a ghlacadh chun rannpháirtíocht a chur chun cinn. Mar shampla, d'fhéadfadh an Coimisiún cruinnithe geallsealbhoirí a bhaineann go sonrach le saincheisteanna a eagrú níos minice [19]. **Molann an tOmbudsman don Choimisiún na moltaí ábhartha atá leagtha amach sa chuid 'Rannpháirtíocht an Phobail' dá tuarascáil chomhairliúcháin phoiblí a chur san áireamh.**

42. Sa bhreis ar na cineálacha rannpháirtíochta níos struchtúrtha, tá foirmeacha nach bhfuil chomh struchtúrtha céanna ann a bhaineann, den chuid is mó, le cruinnithe déthaobhacha agus

le comhfhreagras leis an gCoimisiún. Léirigh líon mór freagraí ar chomhairliúchán poiblí an Ombudsman inné faoin gceannasacht chorpáraideach a mheastar a bheith ag cruinnithe agus ag teagmhálacha leis an gCoimisiún maidir le TTIP agus an gá atá le trédhearcacht níos fearr ina leith sin.

43. Ina litir a chuir tús leis an bhfiosrúchán seo, chuir an tOmbudsman roinnt moltaí faoi bhráid an Choimisiúin a bhí dírithe ar aghaidh a thabhairt ar na saincheisteanna seo a bhaineann le cothromaíocht agus trédhearcacht. Go sonrach, mhol an tOmbudsman go ndéanadh an Coimisiún breithniú ar liostaí ar líne de chruinnithe atá aige le páirtithe leasmhara a bhaineann le TTIP, chomh maith leis na doiciméid ghaolmhara, a bhunú agus a fhoilsiú.

44. Ina thuairim, thug an Coimisiún dá aire gur thug an tUachtarán Juncker cuireadh do gach Comhalta den Choimisiún nua *“an teagmháil agus na cruinnithe go léir a bhíonn againn le heagraíochtaí gairmiúla nó le daoine féinfhostaithe maidir le haon ábhar a bhaineann le ceapadh agus cur chun feidhme bheartais an Aontais a phoiblíú”*. Dheimhnigh an Coimisiún an beartas nua sin maidir le Coimisinéirí, comhaltaí Comh-Aireachta agus Ard-Stiúrthóirí, le héifeacht ón 1 Nollaig 2014, i gcinntí an 25 Samhain 2014 [20]. D’fháiltigh an tOmbudsman go poiblí roimh an bhforbairt sin .

45. Chun cur leis an gcéad chéim sin, dhéanadh an tOmbudsman an moladh seo a leanas: **Ba cheart don Choimisiún, i gcomhthéacs TTIP ar a laghad, na hoibleagáidí trédhearcachta sin i ndáil le cruinnithe le heagraíochtaí gairmiúla nó le daoine féinfhostaithe a leathnú chuig leibhéal an Stiúrthóra, an Chinn Aonaid agus na n-idirbheartaithe. Ba cheart ainmneacha na ndaoine go léir a raibh baint acu leis na cruinnithe sin a áireamh air sin.**

46. Tá tábhacht freisin leis an ábhar a phléann ionadaithe sainleasa leis an gCoimisiún agus leis na doiciméid a mhalartaíonn siad leis. Dheimhnigh an Coimisiún féin gur léirigh iarratasóirí ar rochtain ar dhoiciméid TTIP spéis shuntasach i dtuarascálacha cruinnithe agus i gcomhfhreagras leis an tionscal.

47. Fáiltíonn an tOmbudsman roimh fhreagra an Choimisiúin ar an moladh a rinne sí ina leith sin. Go sonrach, d’fhógair an Coimisiún go bhfuil sé réidh a iarraidh ar eagraíochtaí gnó, ar ghrúpaí stocaireachta nó ar eagraíochtaí neamhrialtasacha a chuireann páipéir faoi bhráid an Chomhalta den Choimisiún atá freagrach as caibidlíocht TTIP, an féidir an páipéar (nó leagan neamhrúnda de) a fhoilsiú. Creideann an tOmbudsman gur **cheart don Choimisiún dul níos faide agus a dheimhniú go bhfoilseofar gach aighneacht mura dtugann an seoltóir cúiseanna maithe le rúndacht agus mura soláthraíonn sé achoimre neamhrúnda lena foilsiú**. Thairis sin, **ba cheart don Choimisiún cláir oibre na gcruinnithe agus taifid na gcruinnithe a thionólaigh sé maidir le TTIP le heagraíochtaí gnó, grúpaí brústocaireachta nó eagraíochtaí neamhrialtasacha a fhoilsiú go réamhghníomhach.**

48. D’iarr an tOmbudsman ar an gCoimisiún freisin an bhfuil beartas aige doiciméid chaibidlíochta áirithe a roinnt go roghnaitheach le páirtithe leasmhara faoi phribhléid a mheasann sé a d’fhéadfadh ról a imirt i múnú sheasamh caibidlíochta an AE ar ábhair áirithe. D’fhreagair an Coimisiún nach bhfuil. Mhínigh sé go bhfuil cleachtas seanbhunaithe aige

doiciméid chaibidlíochta a roinnt le Parlaimint na hEorpa agus leis an gComhairle. Ina theannta sin, i gcás TTIP, comhroinneann an Coimisiún, le comhaltaí Ghrúpa Comhairleach tiomnaithe TTIP, doiciméid chaibidlíochta an Aontais, a roinneadh leis na Ballstáit agus le Parlaimint na hEorpa. Mar sin féin, gníomhaíonn an grúpa sin i gcomhthéacs saineolaithe (institiúideacha) agus ní féidir é a ionannú le grúpa *"geallsealbhóirí faoi phribhléid"*, a dúirt sé.

49. Chuir an Coimisiún a ábhar imní féin in iúl, áfach, maidir leis an rud dá dtagraíonn sé mar *'sruth seasta sceite rúnaicmithe (Restreint UE) agus doiciméid íogaire TTIP'*.

50. Tugann an tOmbudsman chun suntais go ndearna a ceist ar an gCoimisiún iarracht a chinneadh an ndéantar doiciméid TTIP a roinnt go roghnaitheach le páirtithe leasmhara tríú páirtí neamhinstitiúideacha, amhail grúpaí tionscail, eagraíochtaí na sochaí sibhialta nó daoine aonair. Níor bhain a ceist le cén beartas ba cheart a bheith iomchuí maidir le doiciméid a nochtadh do ghníomhaithe institiúideacha, amhail an Pharlaimint agus an Chomhairle. Cuireann an tOmbudsman i bhfios go láidir nach bhfuil an Pharlaimint agus an Chomhairle ina dtríú páirtithe sna caibidlíochtaí sin. Dá bhrí sin, ní féidir iad a ionannú le grúpa *'geallsealbhóirí faoi phribhléid'*. Maidir le nochtadh don rud ar a thug an tOmbudsman *"geallsealbhóirí faoi phribhléid"*, ní fhaca an tOmbudsman aon fhianaise nithiúil chun amhras a chaitheamh ar dhearbhu aonchiallach an Choimisiúin nach bhfuil beartas nocht aige i bhfabhar *"geallsealbhóirí faoi phribhléid"*. Tá an tOmbudsman ag súil go **gcinnteoidh an Coimisiún go ndéanfar doiciméid a eisítear chuig páirtithe leasmhara áirithe tríú páirtí a eisiúint chuig gach duine, rud a chinnteoidh go gcaithfear go cothrom le gach saoránach.**

51. Maidir le hionadaíocht chothrom, fáiltíonn an tOmbudsman roimh an ráiteas, a leagtar amach in *'Modhanna Oibre an Choimisiúin Eorpaigh 2014-2019'* [21], gur cheart do Chomhaltaí an Choimisiúin féachaint le cothromaíocht agus ionadaíocht iomchuí a áirithiú sna geallsealbhóirí a mbuaileann siad leo. Foráiltear leis na Modhanna Oibre freisin, mar riail, nár cheart do Chomhaltaí an Choimisiúin bualadh le heagraíochtaí gairmiúla ná le daoine féinfhostaithe nach bhfuil cláraithe sa Chlár Trédhearcachta.

52. Cé go bhfuil na céimeanna sin inmholta go deimhin, **ba cheart don Choimisiún scrúdú a dhéanamh ar conas na hoibleagáidí (lena n-áirítear maidir leis an gClár Trédhearcachta) atá dírithe ar chothromaíocht agus ionadaíocht iomchuí a áirithiú ina chruinnithe le heagraíochtaí gairmiúla nó le daoine féinfhostaithe maidir le TTIP a leathnú chuig leibhéil faoi bhun leibhéil an Choimisinéara. D'fhéadfaí, mar shampla, na hoibleagáidí sin a leathnú chuig leibhéil an Stiúrthóra, an Chinn Aonaid agus na n-idirbheartaithe.**

Na buntáistí a bhaineann le trédhearcacht níos fearr

53. Déantar cur síos mionsonraithe i dtuarascáil an Ombudsman ar an gcomhairliúchán poiblí ar an tionchar a chreideann freagróirí a bheidh ag níos mó trédhearcachta ar chaibidlíochtaí TTIP agus ar an gcomhaontú féin. Meastar go bhfuil an tionchar sin thar a bheith dearfach, ó dhlísteacht fheabhsaithe, muinín mhéadaithe, díospóireacht oilte, agus comhaontú níos fearr ó thaobh substainte de.

54. Tá an tOmbudsman ar an eolas faoi argóintí, mar gheall ar chastacht na saincheisteanna a bhaineann le TTIP, go bhféadfadh mearbhall agus míthuiscintí i measc saoránach a bheith mar thoradh ar thrédhearcacht níos fearr. Dar leis an Ombudsman, tá argóintí den sórt sin an-mhíthreorach. Is é an t-aon bhealach éifeachtach chun mearbhall agus míthuiscint an phobail a sheachaint ná níos mó trédhearcachta agus iarracht níos mó go réamhghníomhach chun bonn eolais a chur faoi dhíospóireacht phoiblí. Dar léi, ba cheart don Choimisiún, má mheasann sé go bhféadfaí míthuiscint a bhaint as doiciméad, na mínithe is gá a sholáthar agus an doiciméad á eisiúint aige. Ba cheart dó dul i dteagmháil freisin leo siúd a chuireann ábhair imní dhlísteanacha in iúl.

55. Ar bhonn níos leithne, má tá an pobal ar a suaimhneas, i ndáil le TTIP, gur cuireadh (i) é ar an eolas faoi na fórais; (ii) beidh sé de chumhacht aige tuiscint a fháil ar a bhfuil i gceist; agus (iii) go mbeidh sé in ann a ábhair imní, a cheisteanna agus a mholtaí a chur in iúl agus freagra réasúnaithe a fháil, go bhfeabhsófar dintiúir dhaonlathacha agus dlisteanacht an Aontais agus go neartófar muinín as a chuid institiúidí.

Conclúid

Agus an fiosrúchán seo á dhúnadh aige, fáiltíonn an tOmbudsman roimh fhreagra an Choimisiúin go dtí seo agus déanann sé an tsraith moltaí breise seo a leanas. Ba cheart don Choimisiún:

1. Na Stáit Aontaithe a chur ar an eolas faoin tábhacht a bhaineann le téacsanna comhchoiteanna caibidlíochta, go háirithe, a chur ar fáil do phobal an Aontais sula gcuirfear bailchríoch ar chomhaontú TTIP . Ba cheart don Choimisiún na Stáit Aontaithe a chur ar an eolas freisin faoin ngá atá le húdar cuí a thabhairt le haon iarraidh a dhéanann siad gan doiciméad ar leith a nochtadh. Ní mór an réasúnaíocht sin a chur ina luí ar an gCoimisiún.

2. Measúnú a dhéanamh i dtaobh an féidir doiciméad TTIP a chur ar fáil don phobal a luaithe a bheidh bailchríoch curtha ar an doiciméad i dtrácht go hinmheánach agus ag eatraimh rialta agus réamhchinntithe ina dhiaidh sin (lena n-áirítear an uair a chuirfear an doiciméad síos sa chaibidlíocht, ach gan a bheith teoranta don uair sin). Mura bhfuil feidhm ag aon eisceacht, ba cheart don Choimisiún an doiciméad i dtrácht a fhoilsiú go réamhghníomhach. Mura féidir doiciméad a phoibliú go réamhghníomhach, ba cheart tagairt an doiciméid (agus, más féidir, a theideal) a phoibliú, mar aon le míniú ar an bhfáth nach féidir an doiciméad a chur ar fáil.

3. A áirithiú gur liosta cuimsitheach é an liosta de dhoiciméid TTIP atá le cur ar fáil ar a shuíomh gréasáin tiomnaithe maidir leis an mbeartas trádála .

4. An iliomad doiciméad TTIP atá eisithe aige cheana féin mar fhreagairt ar iarrataí ar rochtain ar dhoiciméid a fhoilsiú ar a shuíomh gréasáin.

- 5. Na moltaí ábhartha atá leagtha amach sa chuid 'Rannpháirtíocht an Phobail' de thuarascáil chomhairliúcháin phoiblí an Ombudsman a chur san áireamh.**
- 6. Na hoibleagáidí trédhearcachta i ndáil le cruinnithe le heagraíochtaí gairmiúla nó le daoine féinfhostaithe a leathnú, i gcomhthéacs TTIP, chuig leibhéil an Stiúrthóra, an Chinn Aonaid agus na n-idirbheartaithe. Ba cheart ainmneacha na ndaoine go léir a raibh baint acu leis na cruinnithe sin a áireamh air sin.**
- 7. Clár oibre na gcruinnithe agus taifid na gcruinnithe a bhíonn aige maidir le TTIP le heagraíochtaí gnó, brúghrúpaí nó eagraíochtaí neamhrialtasacha a fhoilsiú go réamhghníomhach.**
- 8. Scrúdú a dhéanamh ar conas na hoibleagáidí (lena n-áirítear maidir leis an gClár Trédhearcachta) atá dírithe ar chothromaíocht agus ionadaíocht chuí a chinntiú ina chruinnithe le heagraíochtaí gairmiúla nó le daoine féinfhostaithe maidir le TTIP a leathnú go dtí leibhéil faoi bhun leibhéil an Choimisinéara. D'fhéadfaí, mar shampla, na hoibleagáidí sin a leathnú chuig leibhéil an Stiúrthóra, an Chinn Aonaid agus na n-idirbheartaithe.**
- 9. Deimhnigh go bhfoilseofar gach aighneacht ó pháirtithe leasmhara a chuirtear faoina bhráid i gcomhthéacs TTIP mura dtugann an seoltóir cúiseanna maithe le rúndacht agus mura soláthraíonn sé achomre neamhrúnda lena foilsiú.**
- 10. A áirithiú go gcuirfear doiciméid a eisítear chuig páirtithe leasmhara áirithe tríú páirtí ar fáil do chách, agus ar an gcaoi sin a áirithiú go gcaitear go cothrom le gach saoránach.**

Cuirfear an Coimisiún ar an eolas faoin gcinneadh sin. Ba cheart don Choimisiún a léiriú conas agus cathain a chuirfidh sé gach beart a moladh chun feidhme. Ós rud é go bhfuil an chaibidlíocht fós ar siúl, bheadh sé ina chabhair dá bhféadfadh an Coimisiún obair leantach a dhéanamh laistigh de dhá mhí, faoin 6 Márta 2015.

Emily O'Reilly

Strasbourg, 06/01/2015

[1] Is féidir teacht ar litir an Ombudsman chuig an gCoimisiún ag iarraidh a thuairime ag: <http://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/correspondence.faces/en/54633/html.bookmark>

[2] Is féidir teacht ar an tuarascáil ag: <http://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/correspondence.faces/en/58643/html.bookmark>
[Nasc]

[3] Is féidir teacht ar thuairim an Choimisiúin ag:

<http://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/correspondence.faces/en/58450/html.bookmark>

[4] Shínigh an tAontas Eorpach agus 22 Bhallstát ACTA an 26 Eanáir 2012. Ós rud é go raibh forálacha forfheidhmithe coiriúla in ACTA, b'éigean don Aontas agus do na Ballstáit uile é a shíniú agus a dhaingniú. A mhéid a bhain le daingniú AE, bhí gá le toiliú na Parlaiminte. An 4 Iúil 2012, vótáil an Pharlaimint chun diúltú do dhaingniú ACTA.

[5] Teachtaireacht chuig an gCoimisiún maidir le trédhearcacht i gcaibidlíochtaí TTIP. C(2014) 9052 críochnaitheach.

[6] Mar shampla, míníonn an Coimisiún, ina theachtairacht an 25 Samhain 2014, nár cheart, i bprionsabal, tairiscintí maidir le taraifí, seirbhísí, infheistíocht agus soláthar a oscailt do mhargadh an Aontais a chur ar fáil don phobal, ós rud é gurb iad sin bunbhrí na coda rúnda den chaibidlíocht.

[7] Chuir an tOmbudsman tús le fiosrúchán le déanaí maidir le diúltú an Choimisiúin roinnt doiciméad sonrach TTIP a eisiúint. Beidh tuairim ag an Ombudsman maidir le nochtadh na ndoiciméad sonrach sin i gcomhthéacs an fhiosrúcháin sin. Féach cás 1777/2014/PL, atá ar fáil ag: <http://www.ombudsman.europa.eu/cases/caseopened.faces/en/58372/html>. leabharmharc.

[8] Is gnách go bhfágann imeacht ama gur lú an seans go mbeadh nochtadh doiciméid ar leith díobhálach.

[9] Rialachán (CE) Uimh. 1049/2001 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 30 Bealtaine 2001 maidir le rochtain phoiblí ar dhoiciméid ó Pharlaimint na hEorpa, ón gComhairle agus ón gCoimisiún, IO 2001 L 145, lch. 43.

[10] Ní doiciméid tríú páirtí iad doiciméid choiteanna chaibidlíochta.

[11] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/july/tradoc_151621.pdf [Nasc]

[12] Maidir lena bhfuil i gceist le *"faisnéis"*, tagraíonn an Coimisiún siar do mhír a) den litir i dtrácht atá mar a leanas: *"Cuirtear ar fáil gach doiciméad a bhaineann le caibidlíocht nó le forbairt Chomhaontú TTIP, lena n-áirítear téacsanna caibidlíochta, tograí ar gach taobh, ábhar míniúcháin, plépháipéir, ríomhphoist a bhaineann le substaint na caibidlíochta, agus faisnéis eile a mhalartaítear i gcomhthéacs na caibidlíochta, agus coinneofar faoi rún iad, i gcomhréir le dlí an Aontais agus leis na nósanna imeachta ábhartha."*

[13] Tugann an tOmbudsman dá haire gur aontaigh páirtithe conarthacha ACTA nach ndéanfaí doiciméid chaibidlíochta a phoibliú ach amháin le tacaíocht d'aon toil ó na páirtithe conarthacha go léir. Tuigeann an tOmbudsman nár síníodh aon chomhaontú rúndachta den sórt sin i gcomhthéacs TTIP.

[14] Le Rialachán (CE) Uimh. 1049/2001, tugtar an deis go sonrach do Bhallstáit an Aontais Eorpaigh teorainn a chur leis an gceart rochtana poiblí ar dhoiciméid a thionscnaíonn uathu.

Shoiléirigh an Chúirt Bhreithiúnais méid na féidearthachta sin i gCás C-64/05 P, *An tSualainn v An Coimisiún*, [2007] ECR I-11389. De réir thuiscint an Ombudsman, níor cheart Rialachán 1049/2001 a léirmhíniú ar shlí a thabharfadh deis níos fearr do thríú tíortha teorainn a chur le ceart bunúsach an tsaoránaigh chun rochtain phoiblí a fháil ar dhoiciméid.

[15] Dhéileáil an Coimisiún le 6 iarratas daingniúcháin.

[16] Féach, mar shampla, na catagóirí a leagtar amach i gcuid 3 de thuarascáil chomhairliúcháin phoiblí an Ombudsman. Tugann an tOmbudsman dá aire, áfach, nach n-áirítear sna catagóirí sin páipéir leathoifigiúla (doiciméid atá deartha chun plé ar shaincheist ar leith a spreagadh ach nach ionann iad agus seasamh oifigiúil na hinstitiúide), páipéir choincheapa agus cinn eile atá tarraingthe suas ag an gCoimisiún i ndáil le TTIP.

[17] Ó mhí Eanáir 2013 i leith, láimhseáil an Coimisiún 484 iarraidh thosaigh a bhaineann le trádáil ar rochtain ar dhoiciméid, ar deonaíodh rochtain (iomlán nó pháirteach) ar 1 738 ndoiciméad ina dhiaidh sin. I bhfianaise an staidrimh sin, is díol sásaimh é an ráiteas ón gCoimisiún go bhfuil sé réidh chun scrúdú a dhéanamh ar cé acu a d'fhéadfaí *nó nach bhféadfaí na céimeanna a d'fhógair sé i ndáil le TTIP 'a shíneadh le himeacht ama chuig caibidlíocht eile'*.

[18] Ar fáil ag:

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P7-TA-2014-0203>

[19] Féach, mar shampla, an cruinniú a d'eagraigh an Coimisiún an 25 Samhain 2014 maidir le ceimiceáin, ar fhoilsigh an Coimisiún doiciméid ábhartha roimhe.

[20] Féach Cinneadh C(2014) 9051 final ón gCoimisiún an 25 Samhain 2014 maidir le faisnéis a fhoilsiú faoi chruinnithe arna dtionól idir Comhaltaí an Choimisiúin agus eagraíochtaí nó daoine aonair féinfhostaithe agus Cinneadh C(2014) 9048 final ón gCoimisiún an 25 Samhain 2014 maidir le faisnéis a fhoilsiú faoi chruinnithe arna dtionól idir Ard-Stiúrthóirí an Choimisiúin agus eagraíochtaí nó daoine aonair féinfhostaithe.

[21] Féach Teachtaireacht ón Uachtarán chuig an gCoimisiún - Modhanna Oibre an Choimisiúin Eorpaigh 2014-2019, C(2014) 9004.